

Instrumenty finansowe i dotacje dla regionów UE

Obok tradycyjnych dotacji w finansowaniu regionów UE w coraz większym stopniu wykorzystywane są instrumenty finansowe. Takie instrumenty można uznać za zasobooszczędny sposób wykorzystywania funduszy publicznych w dobie ograniczeń budżetowych. Zasadnicze znaczenie ma jednak osiągnięcie właściwej synergii i zbadanie, jaka kombinacja najlepiej spełnia cele polityki spójności. Właściwa kombinacja sposobów finansowania jest istotną kwestią do dyskusji w kontekście przyszłej polityki spójności UE po 2020 r.

Informacje podstawowe

Formy finansowania UE w dziedzinie spójności ewoluowały na przestrzeni lat i obejmują zarówno wsparcie oparte na dotacjach, jak i instrumenty finansowe. Te ostatnie zapewniają wsparcie w postaci mikrokredytów, pożyczek, gwarancji, kapitału własnego i kapitału wysokiego ryzyka. W porównaniu z poprzednim okresem oczekuje się, że kwota środków na instrumenty finansowe w latach 2014–2020 podwoi się do ponad 20 mld EUR (co stanowi 6 % wydatków w obszarze spójności). Instrumenty finansowe mogą być również wykorzystywane na wszystkie [cele tematyczne](#) i na wszystkie europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne (EFSI) oraz mogą być łączone z dotacjami. Według [sprawozdania](#) Komisji Europejskiej z postępów za 2016 r. wdrażanie rozpoczęło już 21 państw członkowskich. [Dane](#) z poprzedniego okresu wskazują na pozytywny wkład, ale również na wyzwania, takie jak obciążenia administracyjne dla odbiorców, wysokie koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie, długi czas przygotowania, ograniczony efekt dźwigni i złożone przepisy. Platforma [fi-compass](#) prowadzona wspólnie przez Komisję Europejską i Europejski Bank Inwestycyjny oferuje narzędzia pomocy technicznej.

Instrumenty finansowe a dotacje

[Uważa się](#), że instrumenty finansowe zwiększają wydajność i długoterminową stabilność finansów publicznych ze względu na swój odnawialny charakter. Wymóg spłaty może również stymulować lepszą jakość projektów. Instrumenty finansowe mogą przyczyniać się do zwiększenia dostępu do finansowania dla projektów o wyższym stopniu ryzyka lub napotyających trudności w uzyskaniu finansowania na rynku prywatnym. W niektórych sytuacjach bardziej skuteczne mogą być jednak dotacje. Władzom lokalnym i regionalnym łatwiej jest ustanawiać dotacje i mogą one lepiej odpowiadać rozwiązywaniu kwestii strukturalnych lub trafiać do konkretnych beneficjentów w słabo rozwiniętych regionach wówczas, gdy zyski finansowe są nierealistyczne lub ograniczone, a także w niektórych obszarach polityki (takich jak te objęte Europejskim Funduszem Społecznym). Z drugiej strony mogą one ograniczać jakość i trwałość projektów, tworzyć kulturę uzależnienia od dotacji lub wypierać potencjalne inwestycje prywatne. Skuteczność i wpływ obu narzędzi wymaga dalszych badań i oceny. Różne kombinacje zapewniają instytucjom zarządzającym elastyczność w wyborze najlepszych narzędzi w celu zaspokojenia konkretnych potrzeb, zgodnie z celem polityki spójności, którym jest zmniejszenie dysproporcji między regionami. [Przegląd wieloletnich ram finansowych](#) i przyszła [polityka spójności po 2020 r.](#) stanowią cenną okazję do refleksji nad zrównoważonym sposobem wykorzystywania obu narzędzi w celu osiągnięcia optymalnej synergii.

Stanowisko Parlamentu Europejskiego

Deбата plenarna nad [sprawozdaniem](#) z własnej inicjatywy pt. „Właściwa kombinacja funduszy na rzecz regionów Europy: zapewnienie równowagi między instrumentami finansowymi a dotacjami w ramach polityki spójności UE”, przyjętym przez Komisję Rozwoju Regionalnego, jest zaplanowana w maju. W sprawozdaniu wskazano, że choć obydwa narzędzia wspierają te same cele polityki spójności, „charakteryzują się one różną logiką interwencji i różnym zastosowaniem w odniesieniu do potrzeb w

zakresie rozwoju terytorialnego, potrzeb sektorowych lub potrzeb rynku”. W związku z tym właściwą kombinacją nie może być jedno rozwiązanie dla wszystkich; musi ona uwzględniać takie czynniki jak „region geograficzny, obszar polityki, typ i wielkość beneficjenta, zdolności administracyjne, warunki rynkowe, istnienie konkurencyjnych instrumentów, otoczenie biznesowe oraz kurs polityki budżetowej i gospodarczej”. W sprawozdaniu wzywa się również do lepszego wykorzystywania instrumentów finansowych oraz do zmniejszenia obciążeń regulacyjnych, aby ułatwić łączenie instrumentów finansowych z dotacjami. W sprawozdaniu podkreśla się znaczenie audytów, synergii z innymi formami wsparcia UE i odpowiedniej pomocy technicznej dla organów.

Sprawozdanie z własnej inicjatywy: [2016/2302\(INI\)](#); Komisja przedmiotowo właściwa: REGI; Sprawozdawca: Andrey Novakov (PPE, Bułgaria).